

INVENTOINTIRAPORTTI

HAMINA

Sivatti ja Pampyöli

Maantien 14685 varteen rakennettavan kevyenliikenteenväylän arkeologinen tarkkuusinventointi välillä Kirkkojärven koulu - Ruotsinkylä
2.-11.6.2014

Ote kartasta vuodelta 1725. Talo nro 7 on ilmeisesti Pampyöli Nopanen.

MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

ESA MIKKOLA

Tiivistelmä

Arkeologiset kenttäpalvelut toteutti Haminan Sivatisissa mt 14685 (Kirkkojärvi) varteen suunnitellun kevyenliikenteen väylän linjan arkeologisen tarkkuusinventoinnin kesäkuun 2014 alussa. Tarkkuusinventointi jakautui kahteen osaan eli välin Karjalankatu - Kirkkojärven koulu inventointiin sekä muinaisjäännöskohteiden Hamina Sivatti (Sigvartsby) Pousi ja Hamina Pampyöli (Bemböle/Hirvelä) Noponen koekaivaustutkimuksiin. Molemmat kohteista ovat yhä asuttuja historiallisen ajan kylätontteja. Inventoinnissa tiesuunnitelma-alueelta ei löydetty muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Myöskään kylätonttien alueelle tehdyissä koekuopissa, koeojissa tai kairauspisteissä ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Sisällysluettelo

Arkisto ja rekisteritiedot	4
1. Johdanto	5
2. Tutkimusalueen sijaintikartta	6
3. Tutkimuskohteet, menetelmät ja havainnot.....	6
3.1. Hamina Pampyöli (Bemböle/Hirvelä) Noponen	7
3.2. Hamina Sivatti (Sigvartsby) Pousi	10
4. Kuvat	13
5. Yhteenveto	18
6. Kuvaluettelo.....	18
7. Kartat	19

Arkisto ja rekisteritiedot

Hamina Sivatti ja Pampyöli

Maantien 14685 varteen rakennettavan kevyenliikenteenväylän arkeologinen tarkkuusinventointi välillä Kirkkojärven koulu – Ruotsinkylä

Tutkija: FM Esa Mikkola

Apulaistutkija: FM Päivi Jantunen

Kaivajat: Niko Anttiroiko, Esa Haataja, Pauli Haapakangas, Nina Maaranen ja Petri Suomala

Tutkimusluvan numero: MV/42/05.04.01.02/2014

Tutkimuslaitos: Arkeologiset kenttäpalvelut, Museovirasto

Kenttätöaika: 2.-11.6.2014

Inventointialueen koordinaatit (ETRS-TMFIN35): eteläpää p: 6714832, i: 512424
pohjoispää p: 6717823, i: 511519

Tutkimusalue sijoittuu 5 ja 15 metrin korkeudella merenpinnan tason yläpuolella.

TM35-lehtijako pohjoisosa: L5211C

Yleislehtijako pohjoisosa: 3042 05 Paijärvi

TM35-lehtijako eteläosa: L5211C

Yleislehtijako eteläosa: 3042 04 Hamina

Tutkimuksissa ei löydetty Kansallismuseon kokoelmiin talletettavia löytöjä

Kohteet: 1) Hamina Pampyöli (Bemböle/Hirvelä) Noponen, 1000008236, historiallisen ajan yhä asuttu kylätontti
2) Hamina Sivatti (Sigvartsby) Pousi, 1000008269, historiallisen ajan yhä asuttu kylätontti

Digitaalinen kuva-aineisto: AKDG3713:1-8 Pampyöli Nopanen ja AKDG3714:1-7 Sivatti Pousi

Tutkimusten tilaaja: Kaakkois-Suomen Elinkeino- ja ympäristökeskus, PL 1041, 45101 Kouvola

Tilaaajan yhteyshenkilö: Juha Laamanen

Alkuperäisen tutkimuskertomuksen säilytyspaikka: Museoviraston arkeologinen keskusarkisto, Helsinki

Tutkimuskertomuksen kopiot: työn tilaaja

1. Johdanto

Arkeologiset kenttäpalvelut toteutti Haminan Sivatisissa mt 14685 (Kirkkojärvi) varteen suunnitellun kevyenliikenteen väylän linjan arkeologisen tarkkuusinventoinnin kesäkuun 2014 alussa. Tarkkuusinventointi jakautui kahteen osaan eli välin Karjalankatu - Kirkkojärven koulu inventointiin sekä muinaisjäännöskohteiden Hamina Sivatti (Sigvartsby) Pousi ja Hamina Pampyöli (Bemböle/Hirvelä) Noponen koekaivaustutkimuksiin. Molemmat kohteista ovat yhä asuttuja historiallisen ajan kylätontteja. Tutkimusten tarkoituksena oli selvittää, sijaitseeko suunnitellun kevyenliikenteenväylän alueella kylätontteihin liittyviä kulttuurikerroksia, rakenteita tai muita kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Tutkimusalue sijaitsee Haminan kaupungin keskustan luoteispuolella Vehkajoen vesistöön kuuluvan, mutta lähes täysin umpeenkasvaneen Kirkkojärven itäpuolella Sivatin ja Pampyölin kylien alueella. Kevyenliikenteenväylä on tarkoitus rakentaa maantie 14685 (Kirkkojärvi) länsipuolelle aivan sen viereen. Tie kulkee pitkän harjumaista kapeaa harjannetta. Parissa kohtaa tie ylittää laajemman peltoaukean. Kapean Kirkkojärven maantien varrella on runsaasti maatiloja ulkorakennuksineen sekä uudempia omakotitaloja. Osa rakennuksista on aivan tien vieressä. Suurin osa tulevasta kevyenliikenteenväylästä sijoittuu hyvin lähelle nykyisen tien reunaan. Paikoin väylä on suunniteltu kulkemaan nykyistä tielinjan reunaan kohdissa, joissa tielinjalla sijaitsevia mutkia oikaistaan.

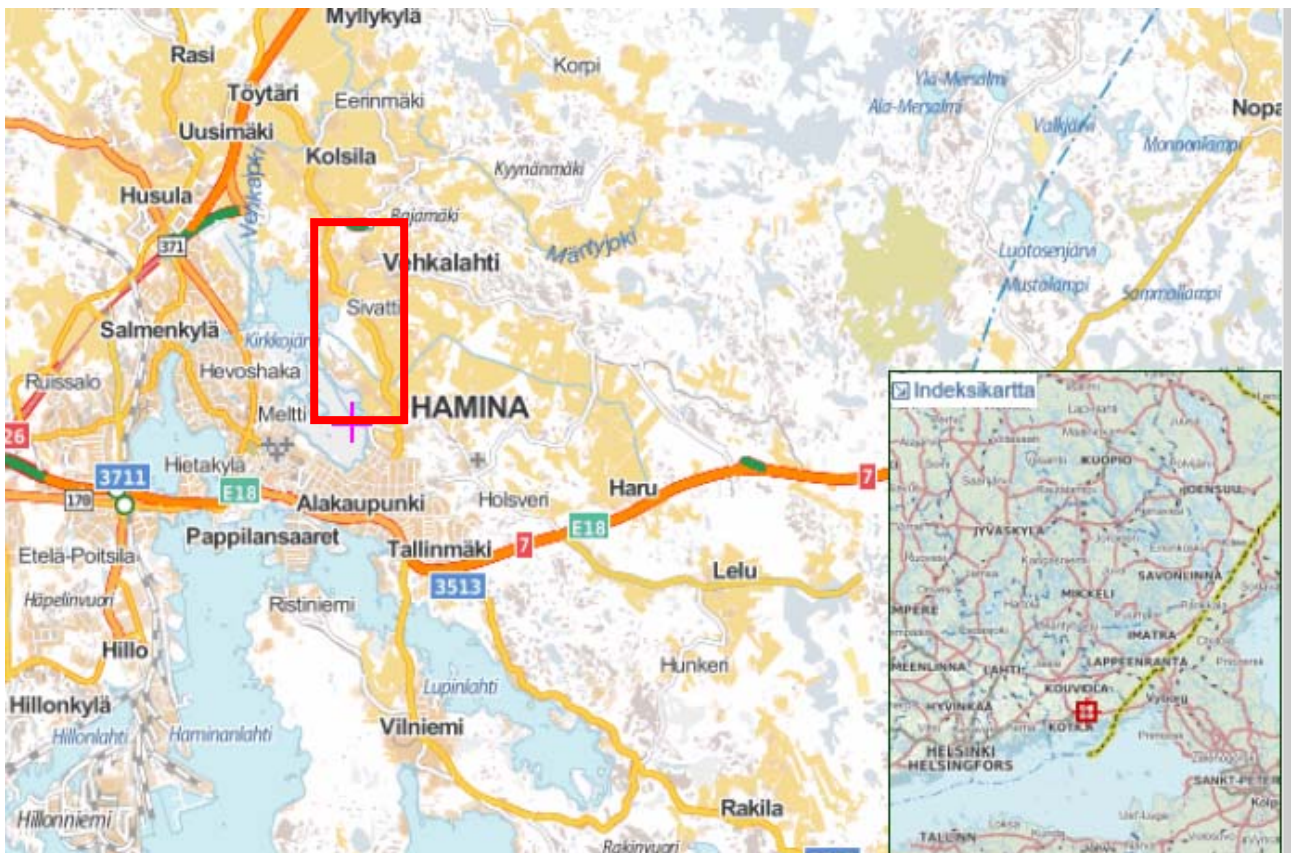
Väylän linjalla oli vain vähän ehjiä maastokohtia. Väylälle osui kaksi vuoden 2006 inventoinnissa rajattua historiallisen ajan kylätonttia Sivatti Pousi ja Pampyöli Nopanen. Näiden tutkimusten perusteella kiinteät muinaisjäännökset eivät kuitenkaan ulotu kevyenliikenteen väylän rakennussuunnitelma-alueelle. Inventoinnissa tiesuunnitelma-alueelta ei löydetty muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai havaittu sellaisia rakenteita tai kohteita, jotka olisivat vaatineet lisätutkimuksia.

Muhoksella 31.8.2014

Esa Mikkola

2. Tutkimusalueen sijaintikartta

Tutkimusalue on merkitty punaisella nelikulmiolla. Ei mittakaavassa. Lähde: retkikartta.fi

3. Tutkimuskohteet, menetelmät ja havainnot

Näiden tutkimusten yhteydessä toteutettiin pienimuotoiset koekaivaukset kahden historiallisen ajan kylätontin alueella sekä osin aluerajausten välittömässä läheisyydessä sen selvittämiseksi onko tulevilla rakennusalueella säilyneenä sellaisia asutuksen jälkeensä jättämiä muinaismuistolain rauhoittamia jäännöksiä, jotka olisivat vaatineet lisätutkimuksia. Molempien kylätonttien muinaisjäännösrekisterissä oleva aluerajaus on varsin laaja, vaikka molemmissa tapauksissa kyseessä olivat yksittäistalot. Lisäksi molemmissa kohteissa on asutus jatkunut katkeamattomana nykyaikaan asti, mikä saattaa vähentää rakenteiden säilymis mahdollisuuksia. Tutkimuksia varten haettiin tutkimuslupa Museoviraston Kulttuuriympäristön suojelu – osastolta. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen tutkimukset toteutettiin ilman kaivinkonetta. Koordinaatistona käytettiin ETRS-TM35FIN –koordinaatistoa. Koeojien ja kairapisteiden sijainti mitattiin VRS-GPS -laitteella. Korkeusjärjestelmänä käytettiin N2000-korkeusjärjestelmää.

3.1. Hamina Pampyöli (Bemböle/Hirvelä) Noponen

Pampyöli (Bembole/Hirvelä) Noponen

Historiallisen ajan kylänpaikat

Muinaisjäännösrekisterin numero: 1000008236

Kohteen keskikoordinaatit: P: 6715210 I: 512385

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

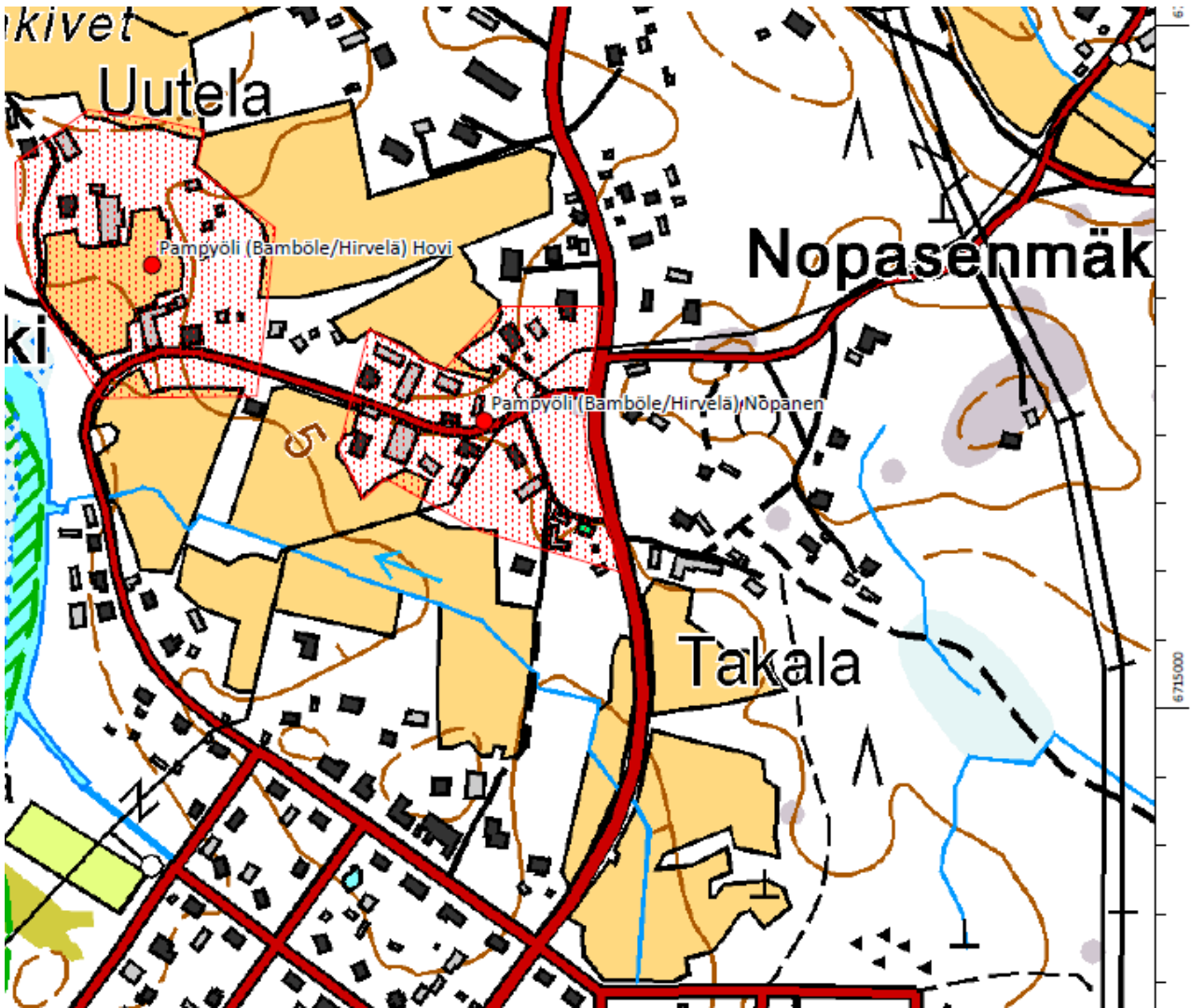
”Pampyöli mainitaan ensimmäisen kerran v. 1458 peräisin olevassa asiakirjassa (FMU 3076), jossa määritellään Suur-Vehkalahden länsi- ja eteläosan kylien välisiä rajoja. Kylän vanhin asutus juontuu kuitenkin ilmeisesti jo 1200- ja 1300-lukujen järjestelmälliseen ruotsalaiseen uudisasutukseen. (Rosén 1936:115-116,127-128,139-146.) Pampyölin vanha jakokunta käsitti koko Kirkkojärven eteläisen ranta-alueen. Vehkalahden keskuskylä sijaitsi Savilahden, Salmenvirran ja Kirkkojärven rajaamalla niemellä, nykyisen Haminan kaupungin paikalla. Kyseessä oli itse asiassa kolmen kylän: Pampyölin, Hietakylän ja Hirvelän muodostama kyläryhmä, johon kuuluivat myös kirkko ja pappila. Jakokunnan tilaluku nousi 1500-luvun puolivälissä lähelle kolmekymmentä, mutta vuosisadan lopussa sota-aika sekä kadot aiheuttivat autioitumista ja loppujen lopuksi talonpoikaisen asutuksen vähittäisen katoamisen 1600-luvulla. (Korhonen 1981:375-376.) Kun Vehkalahden Uusikaupunki eli Hamina perustettiin v. 1653, erotettiin kaupungin alue Pampyölin kylän omistuksista ja Pampyöli ”muutti” Kirkkojärven kaakkoisrannalle jo aikaisemmin kadonneen Hirvelän kylän paikalle. Kaupungin läheisyyden vuoksi Pampyölin maita omistivat tavallisten talonpoikien lisäksi papit, upseerit, kauppiat ja virkamiehet, ja v. 1743 koko kylä lahjoitettiin Haminan omistukseen. Pampyölin asutus vaikiintui 1700-luvun kuluessa ja muuttui kaupungin kasvavasta vaikutuksesta huolimatta jälleen talonpoikaiskyläksi. 1700-luvulta lähtien Vehkalahden vanha keskuskylä oli siis verrattain pieni viiden talon kylä, kaupungin kyljessä oleva ”laita-alue”. (Korhonen 1981:376-377.) Kirkkojärven kaakkoisrannan entisen Hirvelän, myöhemmän Pampyölin kylätonteista Peltola on jäänyt nykyisen Haminan kaupungin pohjoisosassa sijaitsevan teollisuuskiinteistön alle. Muiden tonttien kohdalla talonpoikaiskylän ja maaseutumaisen asutuksen elementit ovat edelleen leimaavia kaupungin läheisyydestä huolimatta. Tontit ovat asuttuja, mutta suhteellisen väljästi rakennettuja. Rakennusten välissä sekä rakentamattomilla pelto- ja piha-alueilla on saattanut säilyä aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.”

Aiemmat tutkimukset: Johanna Enqvist, Hamina, osa II. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 4.-15.9.2006.

Lähteet: Korhonen, M. 1981: Vehkalahden pitäjän historia II. Yhteiskunnallisesta kehityksestä 1600-luvulla sekä maakirjatilojen synty. Hamina.

Rosén, R. 1936: Vehkalahden pitäjän historia I. Suur-Vehkalahden asutus- ja aluehistoria n. vuoteen 1610. Helsinki.

Historialliset kartat: KA, MHA G17 3/1-2 (v. 1725), 125 6/1a-b (1770-luku, verollepanokartta) ja G18 1/2-4 (v. 1828 isojako)

Pampyöli (Bemböle/Hirvelä) Nopanen, aluerajaus Museoviraston ylläpitämän valtakunnallisen kiinteiden muinaisjännösten rekisterin mukaan. Ei mittakaavassa.

Aivan Nopasenmäentien ja Kirkkojärven risteysalueella on avokalliota, jonka eteläpuolinen alue on nykyisin rakentamattomana. Alue vaikuttaa kauttaaltaan muokatulta ja siinä kasvoi harvakseltaan vanhoja puita sekä vesakkoa. Paikoin näkyi kivikasoja, betonia ja peltiputken kappaleita sekä ojia, kaivantoja ja epämäärisiä maakasoja.

Tutkimukset toteutettiin avaamalla Nopasenmäentien ja Kirkkojärven risteuksen eteläpuolelle tulevan kevyenliikenteenväylän linjan välittömään läheisyyteen alla olevan taulukon mukaiset koejat 1, 3, 4 ja 5 sekä koekuoppa 2. Avattujen alueiden koordinaateista on ilmoitettu kunkin lounaiskulman koordinaattitieto. Koejista nro 5 kulkee idästä länteen, muut etelästä pohjoiseen. Koekuoppien ja koejien tarkempi sijoittuminen käy ilmi kartasta 1. Alueelta ei löydetty mitään 1900-lukua vanhempaan toimintaan liittyvää. Naapuritalojen omistajat kävivät kertomassa, että paikalla oli sijainnut suuri paja ja puimalato aina 1970-luvulle asti. Koejista 3 ja 4 löydettiin latoon liittynyt betonilattia.

Nro	P	I	Z	Koko cm	Syvyys cm	Stratigrafia	Löydöt
1	6717890,22	27512459,6	12,8	100X300	15-35	tumma, multainen, osin sekoitunut hiekka 15-35 cm, jossa paikoin runsaasti tiilimurskaa ja hiililaikkuja sekä isoja (halkaisijaltaan 10-40 cm kokoisia) kiviä, alla oranssinruskea pohjahiekka	kattohuopaa, peltiä, tiilenpaloja, sulakkeita, tasolasia, rautaesineen katkelmia (mm. lukko), rautanauvoja, valkoinen, koristelematon piiposliinin pala
2	6717880,72	27512460,5	12,6	100x100	48	soransekaista multaa 20-25 cm, alla harmaa huuhtoutumiskerros 0-10 cm, sen alla runsaasti eri kokoisia (halkaisija 5-50 cm) kiviä sekä punaruskea pohjahiekka	rautanaula, tasolasia, pellin- ja tiilenpaloja, betonilaatan kappale
3	6717875,91	27512462,4	12,9	100x200	35-50	tumma multa 25-40 cm, seassa halkaisijaltaan 10-20 cm kokoisia kiviä, kattohuopaa sekä betonilaattoja, mullan alla harmaa huuhtoutumiskerros 5-10 cm, runsaasti erikokoisia (halkaisijaltaan 5-50 cm kokoisia) kiviä sekä oranssinkeltainen pohjahiekka, kuopan eteläreunalla betonilattia ja sen alla halkaisijaltaan 20-30 cm kokoista kivistä ladottu, kaksinkertainen kiviperustus	rautanaula, tasolasia, tiilenpaloja, kattohuovan pala, betonilaattoja
4	6717865,32	27512466,6	12,5	100x600	15-38	tumma multa 10-38 cm, seassa moderneja häiriöitä, kuten 3 suurten, halkaisijaltaan 10-30 cm kokoisten kivien täyttämää kuoppaa, mullan alla laikuttainen harmaa huuhtoutumiskerros erityisesti alueen eteläpäässä, alla oranssinkeltainen pohjahiekka	pinnassa moderneja löytöjä, kuten pullonkorkkeja, rautaesineen katkelmia, taso- ja pullolasia
5	6717842,07	27512469,8	11,3	100X300	25-35	tumma multa 15 cm, runsaasti erikokoisia (halkaisija 5-100 cm) kiviä, vaalea hiekka 15 cm, alla punaoranssi pohjamaa	vihreää ja ruskeaa pullolasia, palanutta savea, pala lasitteetonta punasavikeramiikkaa

Koeojien lisäksi aluetta tarkasteltiin käsivaraisella maaperäkairalla. Alla olevassa taulukossa on esitetty kairapisteiden sijaintitiedot ja niistä saadut havainnot. Kairapisteiden sijainti on esitetty myös kartassa 1.

Kairapisteen nro.	p	i	z	Havainnot
1	6717902.20	27512459.34	13.02	tummaa multaa 35 cm, seassa runsaasti tiilenmuruja
2	6717888.40	27512461.37	12.89	hiekkaisista multaa 20 cm, seassa runsaasti tiilenmuruja, harmaa huuhtoutumiskerros 2 cm, oranssinruskea pohjamaa
3	6717881.79	27512462.70	12.82	soraa 30 cm
4	6717867.27	27512461.46	12,26	tummaa multaa 10 cm, alla harmaata, karkeaa hiekkaa 10 cm
5	6717862,48	27512468,77	12,34	tummaa multaa 10 cm, alla vaaleaa hiekkaa 10 cm
6	6717853,14	27512470,27	11,85	tummaa multaa 25 cm, alla vaaleaa hiekkaa 5 cm
7	6717847,09	27512472,05	11,61	tummaa multaa 25 cm, alla vaaleaa hiekkaa 5 cm

3.2. Hamina Sivatti (Sigvartsby) Pousi

Sivatti (Sigvartsby) Pousi

Historiallisen ajan kylänpaikat

Muinaisjäännösrekisterin numero: 1000008269

Kohteen keskikoordinaatit: P: 6717165 I: 511551

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

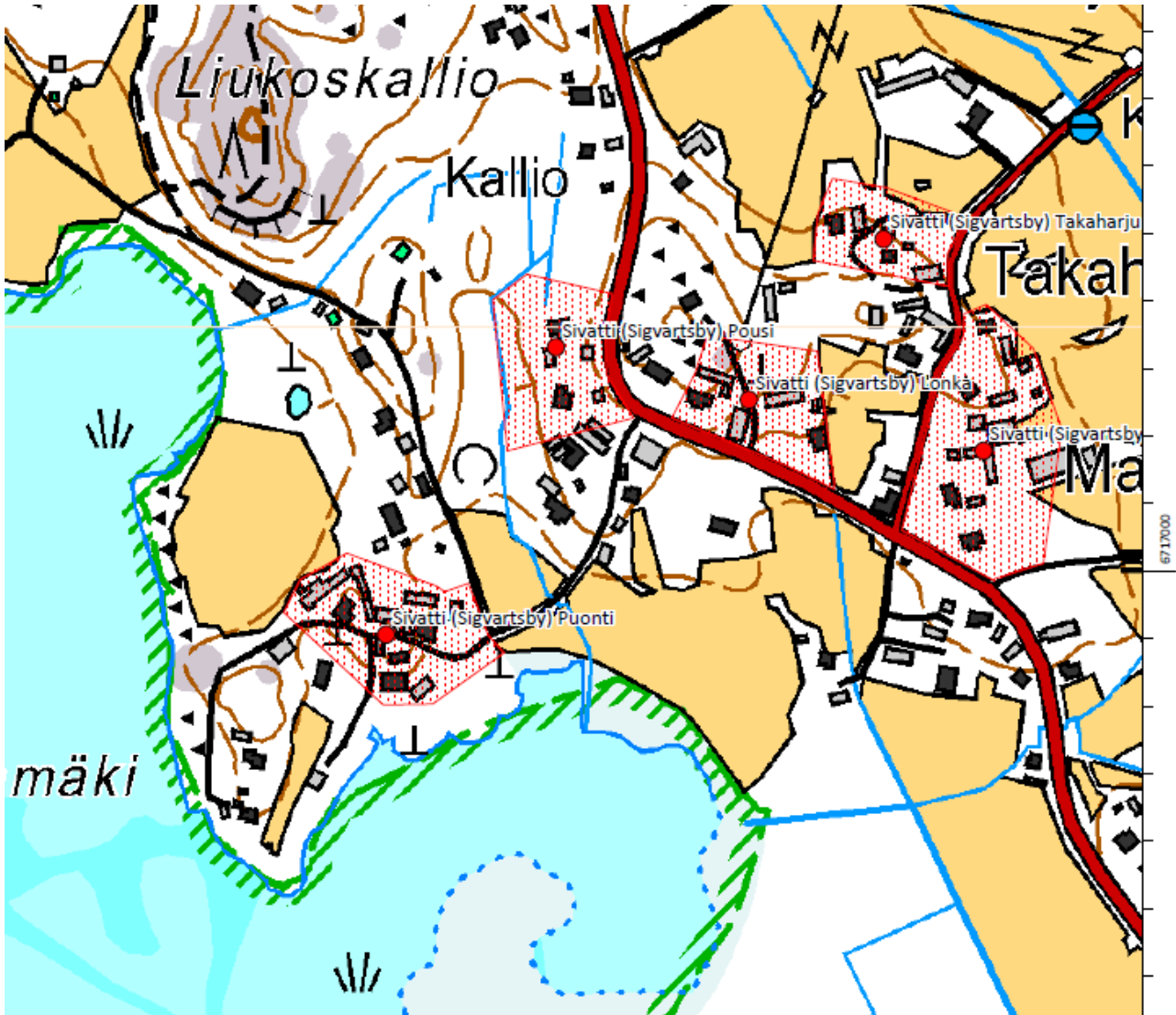
” Sivatin kylän vanhat tonttimaat ovat sijainneet Kirkkojärven itärannalla, Kolsilan ja Pampyölin kylien välissä, vastapäätä Salmenkylää. Sivattia pidetään yhtenä Vehkalahden vanhimmista kylistä, vaikka sitä ei mainitakaan varhaisimmassa kyläluettelossa, Erik Akselinpoika Tottin rajatuomiossa v. 1458 (FMU 3076) (Rosén 1936:139,150-151). Kylä oli kuitenkin suurella varmuudella olemassa jo tuolloin, koska Sivatin asutus oli 1540- ja 1550-luvuilla tiheää ja vaikiintunutta, taloja oli parikymmentä (Korhonen 1981:387). Tilaluku alkoi laskea 1550-luvulta alkaen ensin kruunun yhdistellessä liian pieniä tiloja ja sitten sota- ja nälkävuosien seurauksena. 1580-luvulla jäljellä oli vain kuusi tai seitsemän taloa. Asutus alkoi tämän jälkeen hieman elpyä, mutta 1630-luvulla tuli taas uusi romahdus, ja 1650-luvulla viljelyssä oli jälleen ainoastaan viisi tilaa. Monet tiloista olivat pitkään autioina, ja uusia pysyviä asukkaita kylään saatiin vasta 1700-luvun puolivälin jälkeen. Sivatin asema lampuotikylänä sitoi sen myöhemmin tiukasti Haminan kaupunkiin, ja talonpoikaisen asutuksen suurvaihtuvuus esti pitäjän kehitykseen vaikuttaneiden ”mahtisukujen” synnyn. Sivatti jäikin Vehkalahden 1600- ja 1700-lukujen kehityksessä syrjäkyläksi. (Korhonen 1981:388-389.) Sivatin vanhat kylätontit ovat edelleen asuttuja, mutta suhteellisen väljästi rakennettuja; rakennukset ovat maatalojen talouskeskiksiin kuuluvia asuin- ja piharakennuksia. Rakentamattomilla piha- ja peltoalueilla on saattanut säilyä aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä. ”

Aiemmat tutkimukset: Johanna Enqvist, Hamina, osa II. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 4.-15.9.2006.

Lähteet: Korhonen, M. 1981: Vehkalahden pitäjän historia II. Yhteiskunnallisesta kehityksestä 1600-luvulla sekä maakirjatilojen synty. Hamina.

Rosén, R. 1936: Vehkalahden pitäjän historia I. Suur-Vehkalahden asutus- ja aluehistoria n. vuoteen 1610. Helsinki.

Historialliset kartat: KA, MHA G17 15/1 (v. 1734) ja G18 7/3-4 (v. 1829 isojako)

Sivatti (Sigvartsby) Pousi, aluerajaus Museoviraston ylläpitämän valtakunnallisen kiinteiden muinaisjäännösten rekisterin mukaan. Ei mittakaavassa.

Pousin kohdalla kevyenliikenteen väylä kulkee nykyistä maantien pohjaa pitkin, sillä paikalla olevaa mutkaa oikaistaan samalla. Näin ollen itse aluerajauksen sisäpuolelle ei tehty kuin pari koekuoppaa ja kairapistettä Puonninmäen pohjoispuolella, mutta muinaisjäännöksen aluerajauksen pohjoispuoliseen koivikkoon kaivettiin neljä 1 x 1 m koekuoppaa. Lisäksi koekuoppia kaivettiin Sivatti (Sigvartsby) Lonka – nimisen kohteen aluerajauksen eteläpuolelle sen selvittämiseksi jatkuuko muinaisjäännös myös tien eteläpuolelle. Mistään koekuopasta tai kairapistestä ei havaittu mitään merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Koekuoppien sijainti ja niistä saadut havainnot on koottu alla olevaan taulukkoon. Koordinaattipiste vastaan kunkin koekuopan lounaiskulman koordinaattia.

Numero	P	I	Z	Koko cm	Syvyys cm	Stratigrafia	Löydöt
6	6719904,51	27511593,86	7,12	50x50	50	tummaa peltomultaa 30 cm, alla tiivistä, harmaata savea 20 cm	tiilenmuru
7	6719100,29	27511593,54	7,21	50x50	60	tummaa peltomultaa 20 cm, alla tiivis, harmaa savi 15-20 cm sekä ruskea pohjahiekka	modernia pullolasia, tiilenpaloja
8	6719895,54	27511591,58	7,25	50x50	60	tummaa peltomultaa 25 cm, tiivistä, harmaata savea 35 cm	modernia pullolasia, tiilenpaloja, lasitettu punasavikeraamiikan pala
9	6719893,15	27511590,10	7.07	50x50	45	tummaa peltomultaa 20 cm, tiivistä, harmaata savea 25 cm	tiilenmuru
10	6719809,23	27511602,40	6.88	50x50	40	tummaa peltomultaa 30 cm, alla tiivistä, harmaata savea 10 cm	tunnistamaton rautaesineen katkelma, fajanssinpala
11	6719804,37	27511603,4	6.51	50x50	25-35	tumma, märkä peltomulta 20-25 cm, alla märkä, siniharmaa pohjasavi 5-10 cm	nailonnarua, tunnistamaton rautaesineen katkelma, tiilenpaloja
12	6719782.25	27511643.88	5,93	50x50	50	tummaa peltomultaa 25 cm, seassa savilinssejä, alla märkä, harmaanruskea pohjasavi 25 cm	pintamullasta muovia, syvempää vihreää pullolasia
13	6719780,54	27511647,05	6,03	50x50	38	tummaa peltomultaa 35 cm, seassa hiilipilkkuja 30 cm syvyydeltä lähtien, alla tiivis, harmaa pohjasavi	hevosenkenkä, eläimen hammas
14	6719777,83	27511649,87	5,62	50x50	35	tummaa peltomultaa 13-22 cm, alla harmaanruskea, tiivis pohjasavi	ei löytöjä
15	6719776,72	27511654,05	5,74	50x50	50	tummaa, savista peltomultaa 35 cm, seassa halkaisijaltaan noin 5-40 cm kokoisia kiviä ja savilinssejä, pohjalla sora 5 cm	ei löytöjä

Koekuoppien lisäksi aluetta tarkasteltiin käsivaraisella maaperäkairalla. Alla olevassa taulukossa on esitetty kairapisteiden sijaintitiedot ja niistä saadut havainnot. Kairapisteiden sijainti on esitetty myös kartassa 2.

Kairapisteen nro.	p	i	z	Havainnot
8	6719900.48	27511593.66	7.13	hiekaista, ruskeaa peltomultaa 40cm
9	6719895.61	27511591.70	7.25	hiekaista, ruskeaa peltomultaa 40cm
10	6719891.27	27511587.02	7.23	tiivistä, ruskeaa peltomultaa 40 cm, vaaleaa hiesua 3 cm
11	6719808.69	27511603.17	6.83	tummaa peltomultaa 30 cm, vaaleaa hiekkää 2 cm
12	6719805.45	27511605.36	6.74	tummaa peltomultaa 15 cm
13	6719781.03	27511646.31	6.06	tummaa peltomultaa 40 cm
14	6719779.54	27511649.82	5.83	tummaa peltomultaa 30 cm, märkää, tiivistä, harmaata savea 5 cm
15	6719778.42	27511653.49	5.69	tummaa peltomultaa 30 cm, märkää, tiivistä, harmaata savea 5 cm

4. Kuvat

AKDG3713:1. Pampyölin muinaisjäännösalue Kirkkojärvi-tien varressa. Kuvattu etelään. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:2. Koeojaa 4 kaivetaan. Etualalla Nina Maaranen ja Niko Anttiroiko, takana Petri Suomala ja Päivi Jantunen. Kuvattu kaakkoon. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Esa Mikkola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3713:3. Koeoja 1 kaivettuna pohjaan. Kuvattu etelään. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3713:4. Koekuoppa 2 kaivettuna pohjaan. Kuvattu koilliseen. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3713:5. Koekuoppa 3 kaivettuna pohjaan. Kuopan eteläpäässä esiin tullut betonilattia ja sen alla kiviperustus. Kuvattu kaakkoon. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3713:6. Kuva pajasta ja puimaladosta, joka on sijainnut Pampyölin muinaisjäännösalueella 1900-luvulla. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Esa Mikkola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3713:7. Koeoja 4 kaivettuna pohjaan. Kuvattu kaakkoon. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3713:8. Koeoja 5 kaivettuna pohjaan. Kuvattu itään. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3714:1. Yleiskuva Puoninmäeltä. Kirkkojärvi-tien reunassa sijaitsee pohjoisin kaivausalue. Kuvattu pohjoiseen. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3714:2. Yleiskuva Puoninmäeltä. Kuvattu etelään. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3714:3. Yleiskuva Puoninmäeltä. Kuvattu etelään. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3714:4. Koekuoppa 8 kaivettuna pohjaan. Eteläprofiili. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Pauli Haapakangas, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3714:5. Koekuoppa 10 kaivettuna pohjaan. Eteläprofiili. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Pauli Haapakangas, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3714:6. Koekuoppa 12 kaivettuna pohjaan. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3714:7. Koekuoppa 14 kaivettuna pohjaan. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko, Arkeologiset kenttäpalvelut

5. Yhteenveto

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut tutki Haminan Sivatin ja Pampyölin alueella Kirkkojärvi-nimisen maantien länsipuolelle suunnitellun kevyenliikenteenväylän aluetta puolentoista viikon ajan. Tutkimukset jakautuivat koko tielinjan inventointiin, jossa tielinja käveltiin kahdesti läpi, ja kahden tunnutun muinaisjäännösalueen koekaivaustutkimuksiin. Inventoinnissa ei löydetty entuudestaan tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai sellaisia rakenteita, joiden ajoittaminen tai tarkemman luonteen selvittäminen olisi vaatinut lisätutkimuksia. Myöskään muinaisjäännösalueiden koekaivaustutkimuksissa ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

6. Kuvaluettelo

- AKDG3713:1 Pampyölin muinaisjäännösalue Kirkkojärvi-tien varressa. Kuvattu etelään. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3713:2 Koeojaa 4 kaivetaan. Etualalla Nina Maaranen ja Niko Anttiroiko. Kuvattu kaakkoon. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Esa Mikkola
- AKDG3713:3 Koeoja 1 kaivettuna pohjaan. Kuvattu etelään. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3713:4 Koekuoppa 2 kaivettuna pohjaan. Kuvattu koilliseen. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3713:5 Koekuoppa 3 kaivettuna pohjaan. Kuopan eteläpäässä esiin tullut betonilattia ja sen alla kiviperustus. Kuvattu kaakkoon. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3713:6 Kuva pajasta ja puimaladosta, joka on sijainnut Pampyölin muinaisjäännösalueella 1900-luvulla. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Esa Mikkola
- AKDG3713:7 Koeoja 4 kaivettuna pohjaan. Kuvattu kaakkoon. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3713:8 Koeoja 5 kaivettuna pohjaan. Kuvattu itään. Pampyöli (Bamböle/Hirvelä) Nopanen. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3714:1 Yleiskuva Puoninmäeltä. Kirkkojärvi-tien reunassa sijaitsee pohjoisin kaivausalue. Kuvattu pohjoiseen. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3714:2 Yleiskuva Puoninmäeltä. Kuvattu etelään. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3714:3 Yleiskuva Puoninmäeltä. Kuvattu etelään. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3714:4 Koekuoppa 8 kaivettuna pohjaan. Eteläprofiili. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Pauli Haapakangas
- AKDG3714:5 Koekuoppa 10 kaivettuna pohjaan. Eteläprofiili. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Pauli Haapakangas
- AKDG3714:6 Koekuoppa 12 kaivettuna pohjaan. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko
- AKDG3714:7 Koekuoppa 14 kaivettuna pohjaan. Sivatti (Sigvartsby) Pousi. Kuvaaja Niko Anttiroiko

7. Kartat

Kartta 1, koeojien, koekuopan ja kairapisteiden sijoittuminen suhteessa Pampyölin Nopasen muinaisjännösalueeseen (karttakopio, ei mittakaavassa), s. 20

Kartta 2, koekuoppien ja kairapisteiden sijoittumien suhteessa Sivatti Pousin muinaisjännösalueeseen (karttakopio, ei mittakaavassa), s. 21

